LEVEN IN DE BROUWERIJ

VAN ERFENIS TOT ERFGOED

200 JAAR VLAAMS-BRABANTS VAKMANSCHAP IN HET BIERBEDRIJF

- Project ‘Vlaams-Brabant drinkt’ (1800 tot heden)
- Provincie Vlaams-Brabant, Kadoc, Amsab-ISG, Liberaal Archief en ADVN
- Productie, distributie en consumptie alcohol
- Periode voor WOII = florerende familiebedrijven

  > Strategieën om verkoop bier + bedrijf te verzekeren

- Na WOII = schaalvergroting en afname brouwerijen

  > Tegenbeweging van brouwers en consumenten

VERKOPERS VAN PLEZIER

- **Motto van Pierre Celis**
- **Leven in de brouwerij = verkoop van bier**
- **Klantenbinding door participatie + organisatie van feest en evenement**
- **Van 1800 tot vandaag**

VERKOPERS VAN PLEZIER

- Leveranciers van bier aan gildenfeesten, bv. Diest en Kampenhout

- Brouwen van speciaal gildenbier

- Bierkeuring door gildeleden bij brouwers

- Feest met rituelen, optocht naar brouwerij

- Tijdens feest alleen het gildebier gedronken

- Duysters (D), Cerckel (D), Wouters (K), De Biertoren (K)

VERKOPERS VAN PLEZIER

- **Deelname aan stoeten voor lokale vieringen**

- Feesten:

Leuvense brouwers tijdens 21 juli-viering (1856)

- Processies:

Brouwerij De Palmboom in Rotselaar (einde 19e, begin 20e eeuw)

- Reclamestoeten:

Brouwerij Breda in Leuven (jaren 1920)

VERKOPERS VAN PLEZIER

VERKOPERS VAN PLEZIER

VERKOPERS VAN PLEZIER

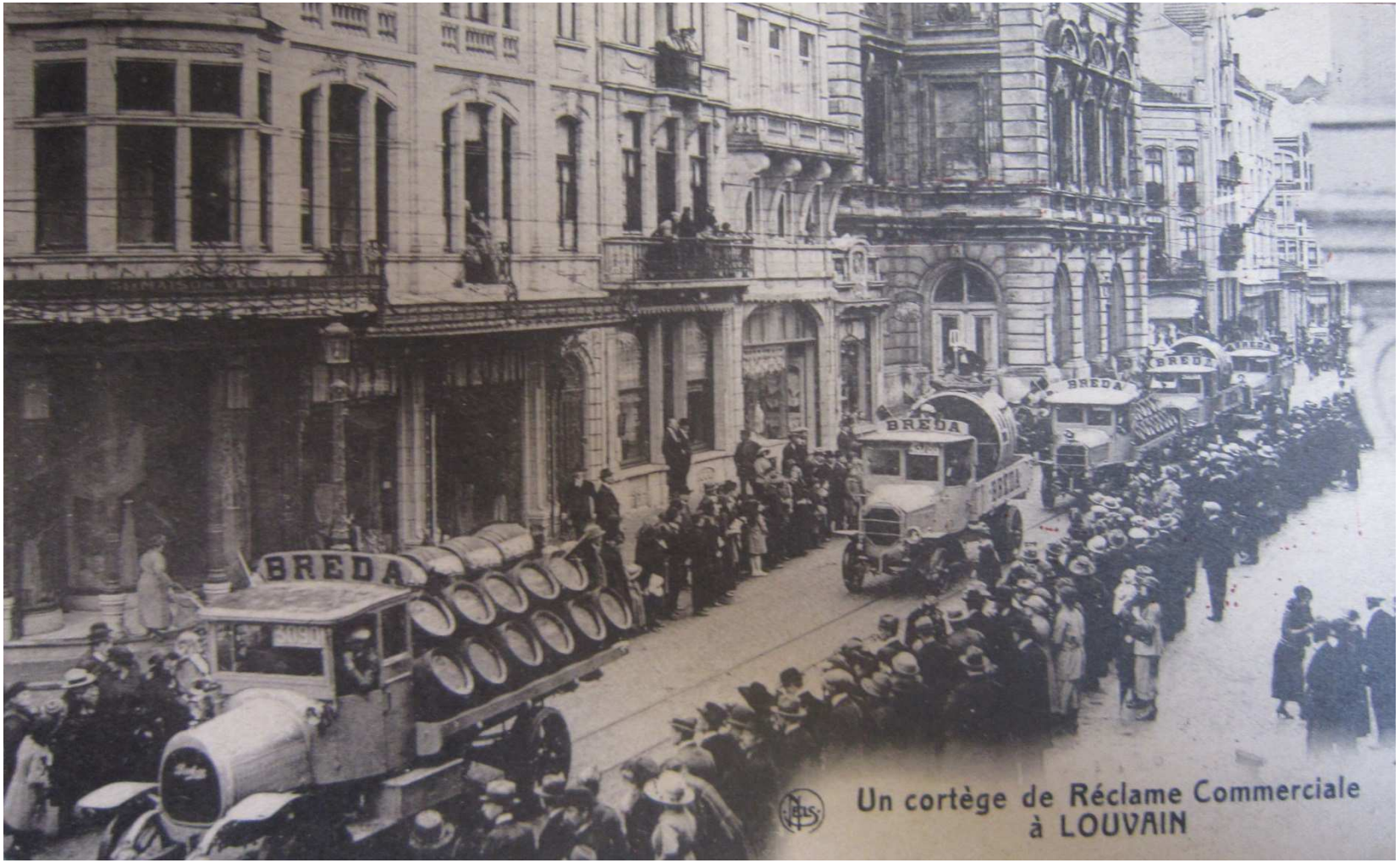

VERKOPERS VAN PLEZIER

- Oprichters/voorzitters/sponsors van fanfares

- De Eendracht uit Kortenberg, met gebroeders Schuermans

- Andere voorbeelden: Theodoor Smedts (brouwerij De Toren, Rotselaar), Felix Van Roost (De Palmboom, Werchter), familie Van Tilt (Veltem-Beisem)

VERKOPERS VAN PLEZIER

- **Brouwerijbezoeken door leerlingen, studenten en anderen**

- Klasbezoek aan brouwerij van Lubbeek (jaren 1920)

VERKOPERS VAN PLEZIER

- **Organisatie bierfeesten**

- Lambiekfeesten Vlezenbeek (1959)

- **Ondersteuning van lokale evenementen via voorgedrukte affiches**

- Brouwerij Tielemans (1962)

VERKOPERS VAN PLEZIER

- **Organisatie van feesten**

- Grote Brouwerijen van Hoegaarden (1953)

- **Sponsor van sportevenementen**

- wielerploeg met pils van Leuvense brouwerij Breda (jaren 1960)

VERKOPERS VAN PLEZIER

- **Populariteit brouwers en bier blijkt uit liederen**

- Lied ter ere brouwer Van Roost (einde 19e eeuw)

- Vastenavondliederen, bv. ter ere Leuven kermis (1846)

Bacchus brengt maer volle stoopen
Van den Peeterman dat edel nat,
Dat zal zoetjens binnen loopen,
Geen bier smaekt 'er ons beter als dat.
De kragt daervan komt onze stem te dwingen,
En brengt ook ons minne vuer in brand,
En het doet ons ook met de Meyskens zingen,
In Loven is men met ieder plaisant. *bis.*

BURGVADERS EN DEFTIG VOLK

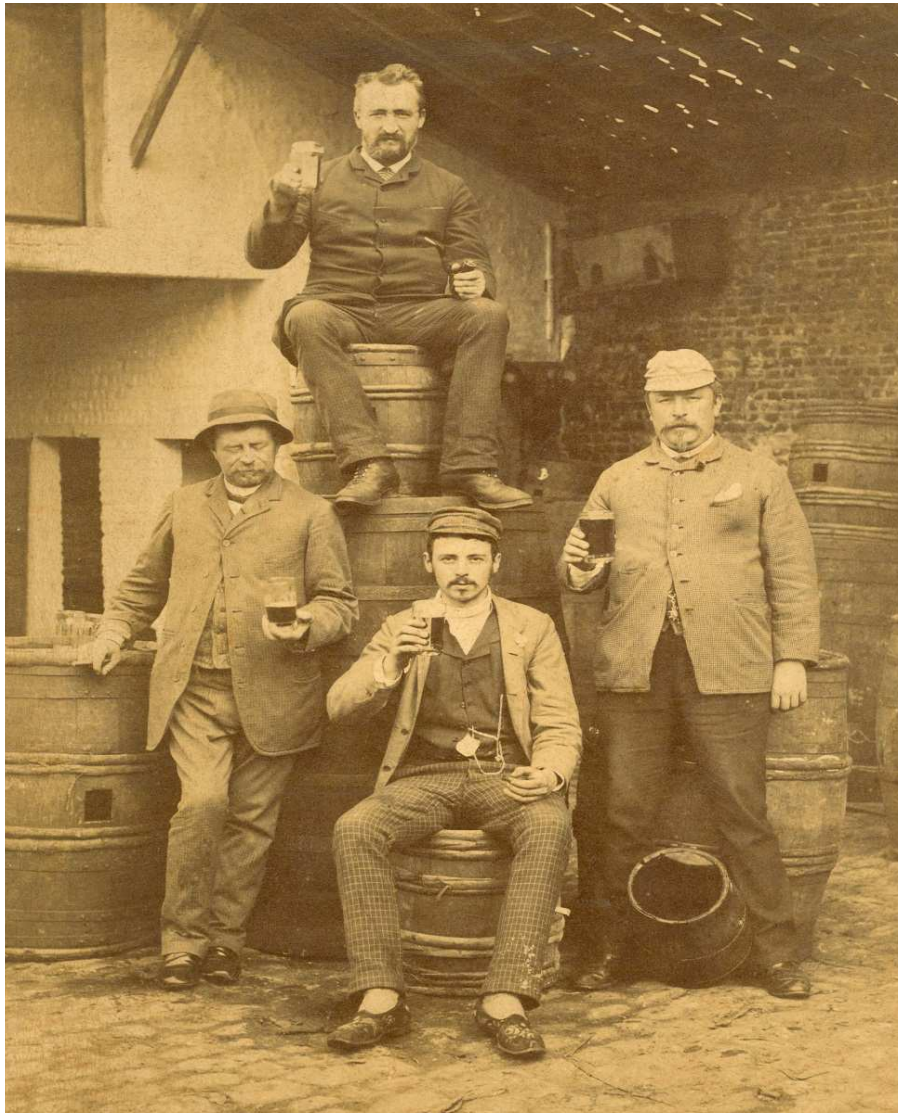

- Sterke sociale positie met breed netwerk
- Mensen van aanzien
- Generaties politieke rol

Brouwer/gemeentesecretaris te Merchtem, Jules Van Cappellen en zijn broers (1880)

BURGVADERS EN DEFTIG VOLK

- **Familie Remy-Mastraeten / de Becker - Remy**

- In 1836 koopt Pierre Remy

17e-eeuwse brouwerij Breda, Leuven

- Ondernemer met aanzien, vb. banket ter ere oud-voorzitter handelsrechtbank

- Eerste voorzitter liberale kiesvereniging

- Zoon Edouard Remy wordt liberale industrieel-filantroop

- Schoonzoon Auguste de Becker-Remy behoort tot Katholieke partij, zetelt in Senaat en provincieraad

- Brouwerij onder hun beheer deftig Leuvens cliënteel

BURGVADERS EN DEFTIG VOLK

- De familie Van Tilt

- Brouwersgeslacht uit Veltem, 17e eeuw

- Liberale burgemeesters Veltem-Beisem

- Vertakking Leuven, grote brouwerijen 18e eeuw

- NV Van Tilt Soeurs

- Kasteel in Holsbeek

- Zeer welgestelde familie

- Brouwerij met reputatie

BURGVADERS EN DEFTIG VOLK

- Familie Smedts

- Van landbouwers tot brouwers
- De Toren, Rotselaar (1869)
- Burgemeester Théodoor Smedts (1875-1911)
- Conflict via fanfare > bieren krijgen politieke betekenis
- Katholieke Toren vs. Liberale Mena
- De Biertoren, Kampenhout (1939)
- Burgemeester René Smedts (1947-1961)

DE ERFENIS VERZEKERD

- Huwelijk

- Brouwers onder elkaar

bv. lambiekbrouwers in Pajottenland

- Sociale promotie en verwerving kapitaal

bv. Erfgenamen Leuvense brouwerij Den Temst

- Sociaal vangnet en continuïteit

bv. Eduoard Remy met weduwe broer

DE ERFENIS VERZEKERD

- Vrouwelijke zaakvoerders

- Na overlijden man neemt weduwe vaak taak over > ‘past op de winkel’ voor nieuwe man uit familie

- Meer ondernemend > man = uithangbord, vrouw doet het werk

bv. Amelie Briers & Rosalie Peeters uit Merchtem

- Succesvolle (ongehuwde) zakenvrouwen

bv. Marie Artois en zus, zusters Van Tilt

DE ERFENIS VERZEKERD

- **Distributie in eigen handen**

- eigen netwerk van cafés = verzekerde afzet en inkomsten

- hoofdhuurder van een pand, onderverhuur mits drankgelegenheid

- grote en kleine brouwerijen dezelfde strategie, bv. brouwerij Breda

HET BIER VAN DE TOEKOMST

- Belgische bieren traditioneel hoge gisting
- Opkomst Duitse en Engelse bieren einde 19e eeuw
- Doorbraak industrialisering + brouwonderwijs jaren 1880
- Schaalvergroting na WOI
- Pils razend populair > iedere brouwer zijn merk
- Toename van reclame tijdens interbellum + concurrentie
- Bloei Belgische biercultuur en diversiteit in bieren
- Wereldoorlog II = breuk met tijdperk brouwerij erfenis

DE ERFENIS IN VERVAL

- **Na WOII concurrentie niet-alcoholische dranken**
- **Brouwers brengen eigen limonades en water op de markt**
- **Jaren 1950-1960 nog een ‘nazomer’ voor brouwerijen > doen nog investeringen**
- **Brouwersfamilies geconfronteerd met opvolgings- en financiële problemen**
- **Concurrentie grote brouwerijen neemt toe.**
- **Fusioneren, opgekocht of sluiten**
- **Jaren 1970-1980 crisisperiode**

BROUWERS OP MICROSCHAAL

- Reactie op schaalvergroting, verschraling aanbod en verdwijnen ‘oude’ bieren
- Lambiekbrouwers en geuzestekers ijveren voor behoud traditie (Expo ‘58)
- Pierre Celis brouwt verdwenen witbier in de koeienstal (1966)
- Start brouwerij De Kluis
- Vanaf jaren 1980 neemt interesse in brouw- en bierverleden + streekbieren toe
- Nieuwe brouwerijen: bv. Frank Boon, huisbrouwerij Domus

BROUWERS OP MICROSCHAAL

- Consumenten essentieel in herwaardering Belgisch biererfgoed
- Vereniging Objectieve Bierproevers (opgericht jaren 1980)
- Vereniging Zythos (opvolger OBP vanaf 2002)
- Media, zoals bierjournalist Michael Jackson

- The Beerhunter (The burgundies of Belgium)

- The Great Beers of Belgium

BROUWERS OP MICROSCHAAL

- Opmars internationale microbrouwerijbeweging vanuit VS (sinds jaren 1980)
- Artisanale bieren op kleine schaal
- ‘Verzet’ tegen pils en grote brouwerijen
- Brouwen populair, ook in België
- Nieuwe initiatieven vanaf 2000

- Liefhebbers bier en erfgenamen van brouwersgeslachten
- In garages, schuren maar ook voormalige brouwerijen
- Kris Smedts, erfgenaam brouwers
- Merken De Biertoren in 1993 naar Huyghe
- Brouwerij Van Campenhout in 2013 in werking
- Biermerk Witlov

Biervereniging De Hagelandse Biergenieters tijdens een bierfestival in Diest